

Aram Chaczaturian | Taniec z szablami z baletu Gajane

Kompozycja z gatunku wszechobecnych – pojawia się w filmach, reklamach, przeróbkach popowych i rockowych

Chaczaturian czerpał obficie z folkloru rozmaitych narodów wchodzących w skład Związku Radzieckiego. Sam był Ormianinem, urodził się w Tbilisi, występował zaś jako kompozytor armeński. Stylizował ludową muzykę turkmeńską, azerską, ukraińską, gruzińską. Słynny *Taniec z szablami* znany jest też jako *Taniec Kurdów*.

Kompozycja pochodzi z baletu *Gajane*, powstałego w 1942 roku i będącego artystyczną kontrybucją Chaczaturiana na okoliczność sześćdziesiątych urodzin Józefa Stalina. Premiera *Gajane* odbyła się w roku powstania utworu w Permie. Wystąpił Balet Kirowa, reżyserem przedstawienia była Nina Anisimowa. Rok później, po odparciu ofensywy Niemców w 1943 r., balet wystawiono w Moskwie w obecności Stalina i choć muzyka nie zrobiła na nim wrażenia, zaakceptował libretto. Chaczaturian otrzymał też wkrótce Nagrodę Stalinowską.

Treść [baletu](#) to historia bohaterskiej Ormianki, mieszkanki kołchozu, która dla dobra Związku Radzieckiego decyduje się donieść na ukochanego męża, podejrzanego o szpiegostwo. Historia kończy się uniewinnieniem mężczyzny. Finałowy *Taniec z szablami* ma wymiar patriotyczny i sławi życie w sowieckiej Armenii.

Mimo iż *Taniec z szablami* stanowi niewielki fragment finałowego aktu baletu, znany jest lepiej niż pozostałe części kompozycji. Tymczasem utwór – trwający zaledwie dwie i pół minuty – powstał dość przypadkowo. Po napisaniu całego baletu Chaczaturian stwierdził, że brakuje w nim popisowego tańca. Zasiadł więc do fortepianu i w ciągu jednej nocy wymyślił temat, który dziś zna każdy.

Pojawia się on nie tylko w programach koncertów filharmonicznych, można go usłyszeć w licznych filmach, reklamach, przeróbkach rockowych i popowych. Już w 1948 roku trafił na listę przebojów w Stanach Zjednoczonych, odnosząc wielki sukces. Trzy różne nagrania *Tańca z szablami* znalazły się na pierwszym miejscu listy magazynu „Billboard” w kategorii najlepiej sprzedających się albumów z muzyką klasyczną. Tygodnik „Newsweek” sugerował nawet, że był to „rok Chaczaturiana w Stanach Zjednoczonych”. Od tego czasu *Taniec z szablami* pozostaje niekwestionowanym przebojem muzyki klasycznej.

Monika Pasiecznik

Tradycyjne stroje Kurdów, autor nieznany, [Wikimedia Commons](#), PD